

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Att arbeta som socionom

Föreläsningens innehåll

- Två delar
- 1. Hur är det att arbeta som socionom? Forskning och dagbok ifrån fältet

Övergången från utbildningen till arbetslivet har oftast en betydande roll för den nytexaminerade socionomens utveckling i yrkesrollen

- 2. Inblick i ett konkret ärende/fall och reflektioner kring ärendet/fallet

Föreläsningens empiri

Resultat från artikeln *“Lost in transition? – Newly educated social workers’ reflections on their first months in practice* (Tham, P. & Lynch, D. 2019).

Följande frågor och teman belyses:

1. Introduktionen på arbetsplatsen -vilken betydelse har den?
2. Medhavd kunskap kontra faktiska arbetsuppgifter - hur ser matchningen ut?
3. Arbetsplatsens organisering och struktur -vilket stöd behövs för att kunna utföra arbetet?
4. Den framtida yrkeskarriären inom det sociala arbetets fält -vilka utmaningar finns?

Aktuell forskning från European Journal Of Social Work

‘Lost in transition?’ – Newly educated social workers’ reflections on their first months in practice

- Intervjuer med 12 nyexaminerade socionomer från Stockholms universitet
- Artikeln “Lost in transition?” belyser de fyra första månaderna i yrket
- Första intervjun strax innan examen, den andra intervjun efter fyra månader

Vad är viktigt för att vi i övergången från utbildning till arbetsliv, som nyexaminerade socionomer, ska få en positiv utveckling i yrkesrollen?

Intervjun precis innan examen

”Redo att börja arbeta som socionom?”

Några av respondenterna upplevde:

- gott självförtroende
- redo att påbörja yrkeslivet som socialarbetare
- även de studenter som fått anställning på sin VFU-plats kände sig väl förberedda

”Redo att börja arbeta som socionom?”

Några av respondenterna upplevde:

- osäkerhet
- inte tillräckligt förberedda
  - önskade fortsatt träning och stöd på arbetsplatsen
  - upplevde att de saknade samtalsfärdigheter

Flera respondenter upplevde att de inte var tillräckligt förberedda vad gäller samtalsfärdigheter

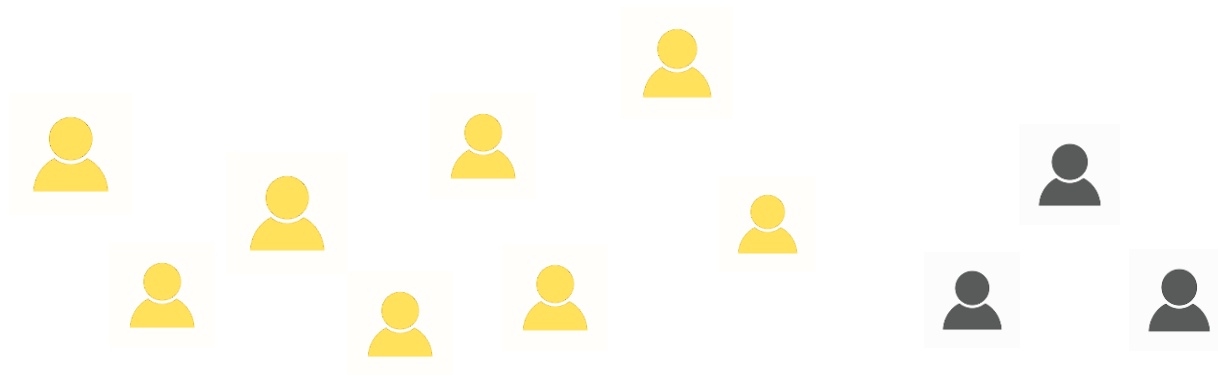
Vad gör Södertörns Högskola för att stärka sina studenter på detta område?

- Delkursen “samtalsmetodik”
- Inslag av färdighetsträning i samtalsmetodik i bl.a PPU och VFU
- Stärkt förankringen i det praktiska sociala arbetet

Den första arbetsplatsen efter examen

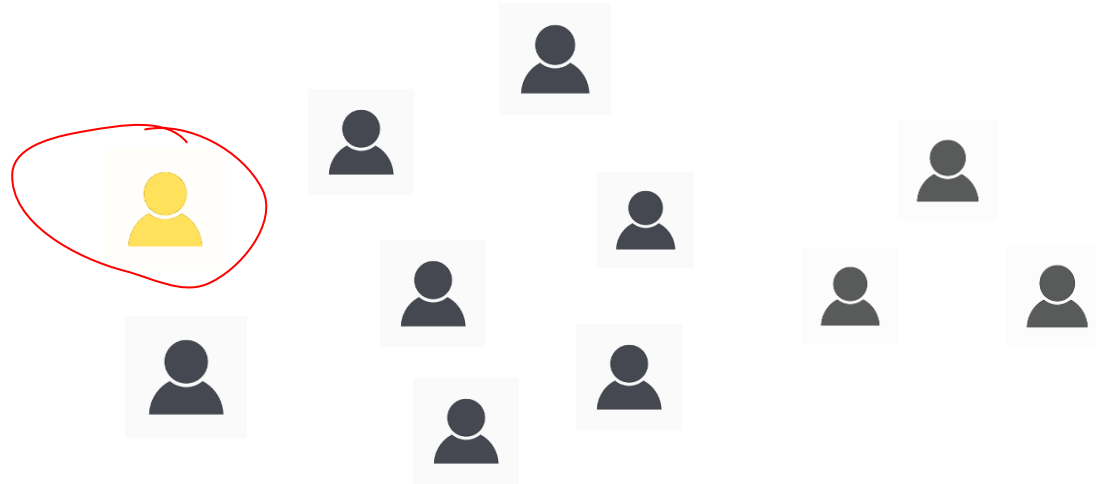
8 av 11 respondenter började arbeta inom socialtjänsten efter examen:

Introduktionen på arbetsplatsen

En fullgod introduktion:

Introduktionen på arbetsplatsen

Olika förutsättningar till introduktion:

VFU

erfarenhet från VFU

skugga en erfaren kollega

överöas med ärenden

hamna mitt i en omorganisation

Exempel på en god introduktion:

- mentor
- specialistsocionom
- assistent
- lugnt tempo
- säkerhetsutbildning
- kommundag

Medhavd kunskap kontra arbetsuppgifter

Fråga i studien: Har du den kunskap du behöver för att kunna utföra ditt arbete?

- gemensam uppfattning om en känsla av att vara oförberedd
- avsaknad av kunskaper för att kunna utföra klientsamtal
- återkommande positiv respons, känslan av att utbildningen gett en bra grund att stå på
- att utbildningen gett en viss klientkännedom och flera viktiga kunskaper kring olika typer av målgrupper

”Jag känner till lagen och regelverket, men när man ska prata med en klient om svåra saker, så vet man verkligen inte hur man gör det. Det är där det brister”

”Det var svårt att börja direkt inom socialtjänsten. Det hade varit mycket lättare om jag vetat något om detta jobbet!”

”Jag har lärt mig göra detta jobbet här, på plats”

Tham, P. & Lynch, D. (2019). ‘Lost in transition?’ – Newly educated social workers’ reflections on their first months in practice. *European Journal of Social Work*, 22 (3), 400–411.

När deltagarna i studien tycker att det känns bra att vara socionom

När kunskap och färdigheter matchat kraven på sin arbetsplats

- vid positiva klientmöten
- vid klients positiv feedback
- då hjälp har kunnat ges
- Vi behöver ge oss själva och varandra positiv feedback – börja redan nu på utbildningen!

När deltagarna i studien tycker att det känns tungt att vara socionom

När kraven på arbetsplatsen inte stämmer överens med vad jag menar att socialt arbete är

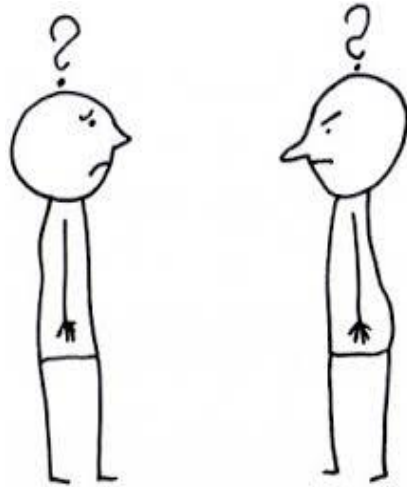
- begränsad möjlighet att göra ett bra arbete p.g.a organisationsstrukturer
- att inte kunna hjälpa en klient på ett tillfredsställande sätt - etiska konflikter
- för mycket administrativt arbete

Paus

Hotfulla situationer i mötet med klienter

Respondenternas svar

- Två respondenter hade upplevt hot redan efter några månader
- Gemensamt för dessa var att de inte hade någon tidigare erfarenhet av socialt arbete eller varit i situationer som upplevts krisartade för klienterna.

Tankar kring framtiden

- En av deltagarna i studien uttryckte med säkerhet att hon ville arbeta kvar inom socialtjänsten
- De som arbetade inom andra organisationer uttryckte oftare mer tillfredsställelse och en önskan om att stanna kvar på sin arbetsplats
- Det är bra att vara medveten om att det är tufft men också att det är ett otroligt viktigt och fint arbete, tänk att få vara med och bidra till att människor får det bättre!

Faktorer som gör att vi stannar på arbetet

- Administrativ avlastning
- Handledning
- Utbildning
- Stöd ifrån specialistsocionom
- Stabil arbetsgrupp
- Positiv feedback

Att arbeta som socionom

Framträdande teman i studien:

- känslan av att vara oförberedd
- upplevelser av bristfälligt organiserade eller till och med kaotiska arbetsplatser
- osäkerhet kring den framtida yrkeskarriären
- positiv feedback
- bra/ordentlig introduktion
- vikten av att skugga en kollega

Familj: Mamma 38 år och pappa 45 år samt pojke 17 år, flicka 15 år och pojke 5 år. Pappa är advokat. De bor i en bostadsrätt i Aspudden. Farföräldrarna bor i närheten och brukar hjälpa till med hämtning och lämning på förskolan. Familjen har ett socialt nätverk med vänner och släkt som de träffar regelbundet.

Symptom/problembilden kretsar kring dottern i familjen som är 15 år gammal. Föräldrarna berättar att dottern är ute och "ränner" på stan med kompisar. De tycker att hon har förändrats sedan hon blev tonåring. De känner att de har förlorat greppet om henne och att hon nuförtiden gör lite som hon vill. Föräldrarna är oroliga att dottern även har börjat nyttja alkohol, röker samt har provat droger. Mamma säger att hon tycker det är jobbigt att dottern har slutat att engagera sig hemma, hon bryr sig inte om något utan stänger in sig på sitt rum med noll tillträde för föräldrarna. Mamma känner att hon inte längre har en lika nära relation till sin dotter som hon haft. Hon upplever att dottern är otacksam och egoistisk. Pappa beskriver en uppgivenhet och vet inte hur han ska göra för att nå sin flicka. Han är väldigt ledsen och villrådig. Han har vid några tillfällen förbjudit henne att gå ut under helgerna. Släkt och vänner till familjen ser en förändring hos flickan som inte är positiv. Storebror berättar att han ser henne hänga med helt fel kompisar och känner stark oro.

Flickan berättar att hon känner sig begränsad och att hon inte får göra samma saker som sina kompisar. Hon bekräftar att hon har en pojkvän, men nekar bestämt till att hon skulle använda alkohol, droger eller cigaretter. Hon menar att hennes föräldrar alltid varit så oroliga och att det jämt är tjat och skrik på henne hemma. Flickan trivs inte hemma utan vill bara vara ute med kompisar och hänga med sin pojkvän. Hon drömmer om att få vara fri att göra som hon vill. Att de ska känna tillit till henne samt att hon kan vara öppen med att hon har en pojkvän sedan ett år som hon älskar över allt annat. Flickans lärare berättar att flickan varit toppstudent fram tills för cirka ett år sedan då hennes engagemang i skolarbetet började förändras till det sämre. Hon kommer ofta trött till skolan och ser ledsen ut. Hon har dock få frånvarotimmar och sjukdom anmäls alltid av föräldrarna. Flickan har erbjudits att gå till skolkuratoren, men har avböjt och säger att hon inte har några problem.

Yngsta pojken i familjen har börjat kissa ner sig och visar svårigheter vid lämning på förskolan, något som är ett nytt beteende hos honom.

- Vad tänker du om fallet? Vilka känslor väcks inom dig? Hur skulle du som yrkesprofessionell lägga upp arbetet med denna flicka/familj?
- Hur tänker du kring arbetet med förändring och vad är/skulle vara positiv förändring? Finns det någon skillnad i vad som är positiv förändring för socialtjänsten och vad som är positiv förändring för familjen?

Tillägg

Familjen kommer från Afghanistan och har bott i Sverige i cirka åtta år. Föräldrarnas kompetens i svenska språket är begränsad, framförallt mammans. Dottern har fått ta ett stort ansvar i att tolka i kontakten med olika myndigheter m.m. Mamma är analfabet och hemmafru. Pappa är som sagt utbildad advokat men arbetar här med att köra taxi. Familjen besöker moskén varje vecka och de ber regelbundet. Familjens sociala nätverk består av släkt och moskébesökare. Familjen lever väldigt traditionsbundet och familjens struktur är starkt patriarkalisk. Pappan har vid flera tillfällen slagit flickan och beordrat storebror att hålla koll på henne när hon inte är hemma. Flickan har en etnisk svensk pojkvän något föräldrarna aldrig vill acceptera. Mamma vågar inte ingripa då pappan ger sig på flickan. De är trångbodda och lever på 45 kvadratmeter fördelat på två rum.

- Blev det någon skillnad i dig och hur du tänker och känner när du fick tillägget?
- Hur skulle du som yrkesprofessionell lägga upp arbetet med denna flicka/familj? Är det någon skillnad med detta tillägg?
- Hur tänker du kring arbetet med förändring och vad är/skulle vara positiv förändring? Är det någon skillnad med detta tillägg?

Till eftertanke – Sören Kirkegaard (år, 1859)

Om jag vill lyckas med att föra en människa mot ett bestämt mål måste jag först finna henne där hon är och börja just där.

Den som inte kan det lurar sig själv när hon tror hon kan hjälpa andra.

För att hjälpa någon måste jag visserligen förstå mer än vad han gör men först och främst förstå det han förstår.

Om jag inte kan det så hjälper det inte att jag kan mer och vet mer.

Vill jag ändå visa hur mycket jag kan så beror det på att jag är fåfång och högmodig och egentligen vill bli beundrad av den andre i stället för att hjälpa honom.

All äkta hjälpsamhet börjar med ödmjukhet inför den jag vill hjälpa och därmed måste jag förstå att detta med att hjälpa inte är att vilja härska utan att vilja tjäna.

Kan jag inte detta så kan jag heller inte hjälpa.

*Synpunktet for min Forfatter-
Virksomhed*

Gruppövning

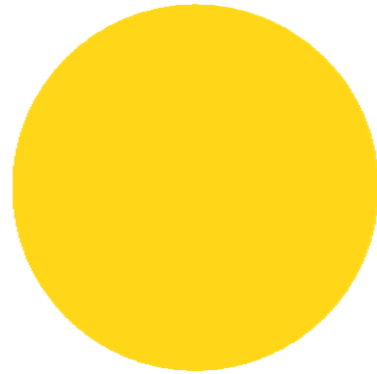
Sätt er två och två och diskutera tankar och funderingar.

Vad väcktes i er utifrån föreläsningens första del?

Varför vill just du bli socionom?

Vad har du för styrkor och vad har du för områden som du vill och behöver arbeta med?

Vad ser du mest fram emot och vad har du för farhåga kring såväl din praktik på termin 5 som ditt framtida yrkesval?

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se